

Pretiu

pentru Sibiu pe 1 anu intregu
7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dnu
la casa cu 1 fl. mai multu pe
anu; — trimisu cu postu in
laintulu monarchiei pe 1 anu
intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. —
In strainatate pe 1 anu 10 fl. seu
22 franci, pe 6 luni 5 fl. seu 11
franci. — Numeri singuratici se
dau cate cu 10-cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Anulu V.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie seu linia, cu
litere merute garmondu, la prim'a
publicare cate 7 cr., la a don'a si
a trei'a cate 6 cr. v. a. si preste
aceea 30 cr. de timbru la tesan-
rulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face
in modulu celu mai usioru prin
asemnatiunile postei statului, a-
dressate de a dreptulu la Redactiu-
nea Diariului

„Observatoriulu“ in Sibiu.

Nr. 7.

— Sibiu, Sambata 23 4 Februaru. —

1882.

Lucruri romanesci intemplete la Sibiu in 1881.

Omieni uita usioru; o parte din ei uita, ca-ci
au memoria forte scurta, in catu pentru tote ni-
micurile trebue se si lege nodu la batist'a de nasu;
alta parte uita ca i place se uite, sau adeca se se
prefaca a uitat; asia cere interesulu lor; sunt apoi
si omieni goniti de sorte, incarcati de nevoi si ca-
lamitati, cari nu mai voru se scia de nimicu atara
numai de aceea ce li se intempla lor; in fine la
acestia se adaoga clasa de moritori cunoscuti in
Orientu sub numiri turcesci de tembelu si dal-
caucu, fiintie nesimtitorie.

De altumentrea este bine ca persone fizice si
morali dupa cate unu anu se si traga sama cu sine
insusi, despre faptele sale din celu mai de aproape
trecutu. Mic'a colonia romanésca din Sibiu, cu
ceva preste trei mii de suflete pana la celu din
urma dileriu, din care alegi abia 80 familii de
positiune sociale, va face prea bine se si revoce
in memoria tote intemplantile prin care trecuse in
anulu espiratu. Se o faca acesta sibienii si sibienele,
nu din alta cauza, decatu numai din Dragoste
catra uitucii de clasa a dou'a. Acestora se le
spuna intre altele

1. Ca comitetulu electoral din Sibiu luptase
12 luni de dile, cu puterea inertiei din doué tieri,
pana ce a reusitu a convoca pentru totudeauna
memorabil'a conferentia tinuta in 12, 13, 14 Maiu,
apoi ca dupa aceea la comitetulu nou alesu i s'au
rostogolitu in cale alte greutati si mai mari, care
se voru cunosce la timpulu seu din fasciclii ac-
telor adunate, care pana la o alta adunare anevoia
se voru pune la toba, pentru-ca asia ceva nu facu
nici adversarii, nu lega de nasulu nostru pe ale lor.

Acesta e partea politica a activitatiei.

2. Comitulu Asociatiunei transilv. pe langa
ce a pusu tote in miscare, atatu spre a deschide
o expozitiune nationale precum nu a mai fostu,
catu si spre a inmulti fondurile date in adminis-
trarea, grija si raspunderea lui, cum le-a si in-
multitu mai bine decatu in alti 3—4 ani anteriori,
a facutu se reapara si organulu Asociatiunei „Tran-
silvani'a“; in fine inse trantitu la parete prin doué
fermane, a trebuitu se renuntie la glori'a de a se
instalá expozitiunea sub auspiciile sale. Dara in
aceleasi dile de grea incercare se ridicara vreo 30
de sibienii si precum este prea bine sciutu, spre
a corespunde totusi la vointi'a manifestata in 3
adunari generali anteriore, luara asupra lor totu
risiculu, atatu facia cu publiculu, catu si cu gu-
bernulu. Dicemu risicu, pericolu; ca-ci daca pu-
bliculu romanescu ar fi ramasu totu surdu la ape-
lurile lor, precum au si ramasu in cateva tinuturi,
sau daca cu unu alu treilea fermanu aru fi fostu
opriri si ei a deschide expozitiunea, atunci in casulu
celu mai bunu ei aru fi platitu din pungile lor
pavilionulu si celelalte spese cu cateva mii de fl.,
aru fi ramasu si cu blamagiulu pe fecele lor.
Chiaru si asia acei 30 barbati au fostu aparati de
dauna si de blamagi pe langa energi'a propria,
inca numai de catra alti vreo treidieci barbati din
diverse parti ale tiei, pana in Salagiu, Satmaru,
Beiusu si de catra femeile nostre cele bune,
simtitorie si ascultatorie. Expozitiunea reusi asia,
in catu cea de acum inspira curagiu de a mai
deschide una celu multu preste 5 ani.

3. Adunarea generala a Asociatiunei con-
vocata la Sibiu, membrii ei asediati prin cuartire,
in trei siedintie lungi dete comitetulu din nou de
lucru pe cateva luni inainte.

4. In aceleasi dile se desveli cu solemnitate
bisericesca prea frumoasa si in ordine de modelu
monumentulu de marmora pusu lui Alex. J. Papiu
de catra academia.

5. Pentru monumentulu lui An. Muresianu
s'au mai adunatu suma indoitu mai mare decatu
fusesu colect'a vechia.

6. Totu in an. 1881 s'au tinutu in Sibiu

sinodu archidiecesanu si congresu bisericescu, care
ambe adunari de cate 10—12 dile nu puçinu au
agitatu si ocupatu pe romanii din locu.

7. Totu in anulu espiratu se reinvia vechi'a
casina romanésca cu spese considerabili.

8. Femeile romane de aici adunate de repetite
ori, isi compusera statutele, care au de scopu infi-
ntiarea unui institutu pentru educatiunea si instruc-
tiunea fetitelor, midulocira confirmarea lor si
se apucara de lucru mai antaiu prin infiintare de
fonduri. Intr'aceea Asociatiunea le veni indirecte
in ajutoriu la incuragiarea educatiunei sexului fe-
meiescu prin impartire de stipendie si la fetitie.

9. O luna de dile sustinuramu aici si teatru
romanescu prin societatea dlui Jonescu dela Bu-
curescu, si se intielege, ca si acesta totu cu spese
si nicidecum cu fraseologia, nici cu injuraturi.

Acea, carii au placere passionata de a dá
uitarei totu ce facu altii, si pentru ei, si pentru
toti in generalu, aru putea totusi se tina minte
celu puçinu atata, ca toti acei barbati romani, cati
desvolta activitate in directiunile susu atinse, fia
acea sibienii, blasiani, brasioveni, nasaudeni, sa-
lageni, sau ori din care parte a Transilvaniei, nici-
decum nu tragu vreunu folosu directu personale,
ci din contra, in multime de casuri dau din pungile
lor; ei lucra, totu ei cheltuescu, ei porta si
raspunderea; dara in totu timpulu si in tota vieti'a
loru nu i intraba mai nimeni, din ce si cum se
sustinu ei si familiile lor, nici daca i dore vreodata
capulu, daca suferi in asernutu de vreo bola
grea, ei sau vreunu membru alu familiei lor, daca
au avutu vreunu casu de morte in familia, daca
iau ajunsu vreo dauna grea in atacerile lor, daca
au saracitu ori au ajunsu la nepotintia estrema.

Dara nu, egoismulu nu vrea se audia de ca-
lamitatile si neajunsurile altora; tiranu din natur'a
sa, elu pretinde ca tota lumea se i fia sclava prea
plecata, se i implinesca tote poftile si capritiele lui,
sau precum dice poporulu: Tota lumea s'o tran-
nésca, numai Manea se traiésca. Asia inse nu
se face nici natiune nici stat, ci se lucra barba-
tesce pe man'a despotismului descreeratu.

Femei romane!

La lucru, dvóstra alaturea cu tote femeile din
monarchia, pentru fiu si fratii dvóstra si pentru
fiu toturor mamelor cate i au si i voru mai
avea in unulu din resbóiele cele mai selbatece.

Se ceru 500.000 (cinci sute de mii) bandage,
triangule si scame cu miile de kilograme.

Societatea crucei rosiie din capital'a
Budapesta dupa adunare si consultatiune tinuta in
25 si 26 Ianuariu a. c. a luat asupra si, ca se
ingrijésca de 600 (siése sute) soldati si oficiari
raniti, cati s'ar intempla se fia adusi din Hertie-
govin'a si Bosni'a. Spre acestu scopu barbati si
femei ca membrii in „Societatea crucei rosiie“
aplica 220 persone barbati si mai multe femei, ca
sorori de charitate, spre a face servitiu la ambulantie
si la spitale.

Nu am uitatu nici pe unu minutu persecutiunea
pornita in a. 1877 asupra femeilor nostre celoru
brave si nobile, incaldite de spiritulu santu alu
charitatiei evanghelice, ca si de sacrele simtiemente
nationali; simbolulu nostru inse este in casuri de
acestea: A nu uitat, dara a ertat, si a continua
intru inmultirea faptelor crestinesci, filantropice,
fratiesci si patriotice.

Pana acum se afla in tierile revoltate, pe catu
scimu noi, trei regimente din Transilvani'a si trei
din partile Ungariei limitrofe cu Transilvani'a, in
care tote acelea sunt si cateva mii de romani des-
tinati a si versa sangele lor pentru scopuri su-
periori ale monarchiei, necunoscute noué; era in
unele regimente maiortatea este de romani; rezervistii
pe cari i pornira in dilele trecute dela regimentele

51, 62, 64 sunt mai toti casatoriti. De nu ar
fi inse nici-unu soldatu romanu (ceea ce nici ca
se pote cugeta), dvóstra iubite femei romane, se
reflectati puru si simplu la anim'a de mama, sau
la cea de soçia cu pruncu la peptu, ori de sponsa
(logodnica), si ve este de ajunsu ca se inbraçiosati
o lume de femei la pepturile dvóstre, se intindeti
totuodata ajutoriu la fiu, barbati si fidantiati lor,
se nu mai intrebati, care in ce limba vorbesce si
care in ce biserica se inchina Ddieului seu.

Formati din nou societati de crucea rosiia,
intrati in relatiuni de aproape unele cu altele. Faceti
aici in Sibiu aceea ce ati facutu in a. 1877 la
conducerea blanda si intielépta a domnei Judita
Macelariu, in Brasiovu sub a comitetului
Reuniunei, in tote partile si tinuturile, ajutandu-
ve de esperienti'a matronele inteligente si zelóse.
Nu ve lasati inapoia altor femei cu nici-unu pretiu
din lume, ci din contra, faceti totulu ca se fti
cele de antaiu intru desvoltarea virtutilor patriotice,
ca si in cele crestinesci. Acesta va fi pentru dv.
si natiunea nostra unu frumosu capitalu escomptatu
pe viitoriu.

Sarutarea ángerului pazei si alu fericirii se
fia partea dumneavóstra.

Sibiu, 4 Februaru n. 1882.

G. Baritiu.

Dela Vien'a.

Delegatiunile au lucratu pana eri numai in
comisiuni impreuna cu ministrii, discussiunile inse
au fostu forte interesante si instructive. Essenti'a
loru este, ca unde pana acuma se crediuse, ca
anume ungurii voru persevera pe langa vechi'a
loru opozitiune in contra ocupatiunei, acuma nu o
mai combate nimeni in principiu, inculpa numai
pe guvernul pentru cine scie cate erori aru fi co-
misu elu dela ocupatiune incóce. Nu numai com.
Andrássy ca fostu ministru de esterne, ci si Col.
Tisza declarara de repetite-ori, ca ocupatiunea Bos-
niei si a Hertiegovinei a fostu absolutu necesaria,
pentru-ca Austro-Ungari'a petrundiendu p'intre po-
poratiunile slavilor meridionali, se impiedice pentru
totudeauna impreunarea loru nationala si politica
intr'unu singuru stat, unificatu de totu, sau numai
confederatu, totu atata, dara slavii se nu se pota
uni intre sine, ca-ci in acestu casu ei aru trage
la sine si pe popórale slave, anume pe serbii din
Ungari'a si asia statulu acesta ar veni in celu mai
mare pericolu.

In aceleasi siedintie ale comisiunilor s'au
vorbitu ca in confidentia, forte multe despre
Russi'a, Serbi'a si Montenegro, si unde ministrii
asecurau, ca atatu imperatulu Rusiei catu si cei
doi principi serbesci aru fi forte sinceri si leali
catra Austro-Ungari'a, membrii din opozitiune, ca
professorulu Szilágyi si com. A. Aponyi, facura
distinctione pre nemerita si justa, ca una este
tier'a oficiale, adeca domnitoriulu si guvernulu
seu, si cu totulu altuceva este tier'a neoficiale,
adeca poporulu, patriotii, opiniunea publica. In
secolulu nostru suveranii potu se si promita unii la
altii totu binele, se fia amici de cruce, consangeni
de aproape, se voiesca a se ajuta unii pe altii, po-
porale inse au in mai multe casuri opiniune si
vointia diametralu opusa si nu voru se scia de
vointi'a monarchilor. Poporale slave meridionali
voru unitate nationale cu orice pretiu, era Russi'a
neoficiale, adeca poporulu, le ajuta cu tota
energi'a.

Despre mersulu lucrurilor in Hertiegovin'a
si Dalmati'a ministrii comuni au datu multe infor-
mationi confidentiali, inse mai tote insufatorie
de grija mare.

In 31 Ianuariu Maiestatea Sa Monarchulu
tinu unu consiliulu lungu cu ministrii, era obiectulu

consultariloru l'au datu numai starea lucrurilor din Crivosci'a.

Toastulu generalulu Skobeleff.

Unu toastu din cele mai memorabili, de care amu fostu dedati se audimu tinenduse pâna acum numai la ôspetie cu caracteru politicu in Angli'a, tinu dilele trecute Skobeleff, unulu din generalii cei mai renumiti si gloriosi, cunoscutu fôrte bine din a. 1877. In a. 1880 acestu generalu fusese trimisu in Asi'a centrale cu o armata spre a supune in vecinatatea posesiuniloru Angliei pe unu poporu fôrte bellicosu, care facea multe rele Rusiei. Generalulu Skobeleff l'a invinsu in câteva batalii crunte, ia luat si o cetate tare Geo-Tepe apoi l'a supusu. La aniversare se dete in memoria victorii unu ospetiu (banquetu) mare, de caracteru mai multu militarescu. Ací generalulu (ruditu de aprôpe cu cas'a domnitória) tinu unu toastu pre câtu de lungu, tocma pre atâta de simburosu, in care mai antaiu inaltia bravur'a si devotamentulu armatei si a mai multoru generali si oficiari, dupa aceea observandu că nu bea vinu si că pacharului lui si astadata este implutu cu apa, in câtu se nu se pôta dice că ar vorbi ametitutu de capu, o dete apoi prin politica dicundu intre altele, că slaviloru li se ia in nume de reu, daca se interessédia unii de altii, observâ apoi, că inteligenti'a russésca suferu de bôl'a cosmopolitismului si in fine suspinandu profundu, reflectâ pe ospetii sei la resboiulu actuale din Dalmati'a si Hertiegovin'a vorbindu cu mare compatimire si doiosiia despre sôrtea slaviloru meridionali, acaroru liberare definitiva o doresce.

Acelu toastu alu generalulu Skobeleff dusu, pe firele electrice strabatù in aceeasi di in tôte diarele europene si precum de sine se intielege, la tôte cabinetele. Inpressiunea rea ce a produsu acelu toastu in Vien'a si mai alesu in Budapest'a, se pôte cugeta, dara nu si descrie. Intr'aceea Skobeleff plecâ dela St. Petersburg la Berlin si de acolo la Paris. Cu ce scopuri? Nimeni nu scie. Éca Russi'a neoficiala mai representatu si prin unulu din generalii sei mai mari.

Din provinciile revoltate.

Avemu sciri mai noue anume despre doue loviri, unde la una participa 4 la alta doue companii. Au picatu éra doi oficiari, puçini soldati si câtiva raniti. Alte sciri private nu se confirma pe cale oficiôsa. Atâta se constata deplinu că Hertiegovin'a intréga e resculata.

R o m a n i ' a .

Cestiunea Dunarei.

Siedinti'a dela 12/24 Ianuariu.

(Urmare).

Otrava pentru otrava. Si, apoi, vomu vedea daca se echivalédia si, daca nu, vomu mai cere ceva.

Mesuri sanitare pentru mesuri sanitare; vitele nôstre nu se primescu sub pretextulu că sunt ciumate; atunci si vinurile dv. banatiene si unguresci nu voru fi primite la noi, fiindu otravite in realitate, éra nu numai pe banuiele. Chiaru Ungurii au recunoscutu acésta stare a vinurilor lor, că-ci au inchisu o multime de magazii.

Dara, dloru, guvernulu nostru cunósce mai bine cum se practica lucrulu, si imi permitu a'lu întreba: ce mesuri a luat spre a feri mai cu sêma tiéra Moldovei si Olteni'a de inchiderea acestui mare debusieu, de inpuçinarea acestui mare venitu alu tieiei, care este una din tiatiile (une de deux manunelles) cari alimentédia Statulu nostru.

Éta respectuôsa interpelare ce facu dlui presiedinte alu consiliului, care cunósce mai bine impregiurările de câtu toti.

D. presiedinte alu consiliului Dloru, nu sciu in adeveru care ar fi rolulu meu in privintia multoru parti din interpelarea anuntata de onor. d. Cogalniceanu; că-ci, in ceea ce privesce conventiunea cu Austro-Ungari'a, eu, nu numai fiindu-că facu parte din majoritate, dara mai cu sêma fiindu-că sunt la gubernu, cum asiu potea se facu critica unei legi existente, de ôre-ce guvernulu nu pôte critica o lege de câtu numai atunci candu propune desfiintarea sêu modificarea ei.

Dloru, pâna a nu intra in fondulu cestiunei, permiteti-mi se rectificu o mica eróre comisa de d. Cogalniceanu. Nu guvernulu Austro-Ungariei ne-a datu ideia de a schimba numele impositului personalu; ideea acésta, o potu spune fara se fia o mare presumtiune din partea mea, a fostu a mea proprie; amu espus'o la mai multi, si, candu au ajunsu la urechile reprezentantului Austro-Ungariei, a disu: acesta este unu mijlocu de a ne invinge. Prin urmare, acésta idee nu a venitu dela guvernulu Austro-Ungariei, ci dela noi.

Ceea ce pôte se ne întrebe d. Cogalniceanu, si a ne pune că o conclusie la interpelarea dsale, este de a ne dice: ce ati facutu si ce faceti in cestiunea exportului vitelor? Éra in câtu privesce povatia ce ne a datu, eu credu că daca dsa aru fi fostu la gubernu, nu si-ar fi datu o asemenea povatia, nici nu ar fi primit'o dela altii; că-ci in adeveru, dloru, aceste doue cestiuni, a vinuriloru si a vitelor, sunt de natura cu totul diferite una de alta; altu ceva este vinulu falsificatu si altu ceva este epizootia.

Epizootia este o bôla contagiôsa, care ingrijesce Europ'a intréga si pretotindeni se iau mesuri contra ei fôrte draconiane; aceste mesuri se i-au de multe ori de Statele cele mai puternice contra altoru state totu asia de puternice si chiaru amice, fiindu-că, cum dice o vorba romanésca, camasi'a este mai aprôpe de piele de câtu surtuculu.

Cu vinulu nu este totu asia. Sunt in adeveru vinuri straine contra-facute, otravite, dara pe acestea nu avemu de câtu se le supunemu la analiza, si pe care le vomu gasi rele, se le aruncamu in Dunare, éra pe care le vomu gasi bune se le lasamu se între: acésta se face in tôte tierile din lume.

Dloru, candu amu vedutu că se i-au aceste dispositiuni in Austro-Ungari'a, si mi se pare că atunci era si d. Cogalniceanu la ministeriu...

D. M. Cogalniceanu. Candu? Nu sciu.

D. presiedinte alu consiliului. Atunci candu amu fostu amenintati de legile depuse in camer'a Austriei.

D. M. Cogalniceanu. Nu eram eu ministru. Voci. Ba erai.

D. presiedinte alu consiliului. Atunci amu tramisu pe directorulu serviciului nostru sanitaru, d-rulu Capsia, care fusese mai inainte la Vien'a, cu ocasiunea ciumei din Russi'a, si se pusese in relatiuni cu serviciulu sanitaru din Austri'a, si, in puterea acelor relatiuni, l'amu tramisu si in privintia pestei bovine se faca propunere că, daca nu au incredere in noi, se tramita Austri'a unu veterinaru alu seu, in care are incredere, care se védia cu ochii sei daca noi nu aplicamu regulamentele in privintia epizootiei; dara nu ne a ascultatu nimeni, si bine a facutu, că-ci pôte multi aru fi disu atunci că acésta aru fi fostu o umilitia nationala pentru noi.

In privintia epizootiei, că in privintia tuturor bôlelor contagiôse, totdeauna s'au luat mesuri in intielegere cu guvernele respective...

D. G. Vernescu. Si ele facu totu asia? Ori ne inchidu graniti'a?

D. presiedinte alu consiliului. Onor. d. Vernescu pôte merge cu sentimentulu domniei sale de demnitare nationala pâna acolo unde producetorii de vite din tiéra nu potu se 'lu urmedie. Eu inse credu că este mai bina se fia unu controlu severu reciproc intre noi si Austri'a, de câtu se lasamu granitia inchisa pentru a se satisfice sentimentele nôstre de de demnitare nationala.

Noi amu facutu carantine amu luate tôte mesurile pentru-că se infiantiamu unu corpu veterinaru suficientu, amu facutu cele mai mari sacrificii pentru că se nu remana nici o urma de epizootie in tiéra romanésca. Cu aceste mesuri amu socotitu că potemu induplecă pe Austro-Ungari'a de a nu'si inchide fruntariile despre noi.

Cu tôte acestea Austro-Ungari'a ne-a pusu conditiunea se inchidemu fruntariile nôstre despre Russi'a si Bulgari'a, si remane că noi se ve presentamu unu proiectu de lege in acésta privintia.

Astfelu, dloru, vedeti că numai cu conventiunea nu potemu capetá deschiderea fruntariilor, ci trebuie se facemu inca si alte sacrificii, trebuie se ne decidemu a inchide fruntariile nôstre despre Russi'a si Bulgari'a. Remane dara se alegemu acésta alternativa, daca voimu se inchidemu fruntariile nôstre despre Russi'a si Bulgari'a, sau daca voimu se continuamu starea de lucruri de astadi, luptandu-ne numai cu Austri'a a o convinge, că nu are a se teme catusi de puçinu de epizootie din tiér'a nôstra, unde nu mai esista nici cea mai mica urma de acésta bôla.

Si apoi onorabilulu d. Cogalniceanu scie fôrte bine, că eu de pe acésta banca nu potu se tratediu, si mai puçinu inca se resolu asemenea cestiuni, dupa cum asiu voi eu. Mie mi se impun reserve de care membriloru opostiunei le vine fôrte lesne a nu tiné nici unu comptu. Si apoi s'a vedutu de multe ori, că nu numai ômenii dela putere, dara chiaru ômenii din opostiune, au trebuit se fia rezervati, afara numai de aceia cari nu au de gandu se vie altadata la putere, avea de gandu actualulu primu-ministru alu Engliterei, d. Gladstone, care, că omu privatu, a atacatu pe Austro-Ungari'a, dara in urma interesele tieiei l'au silitu se vie la putere si a trebuit se faca amenda onorabila pentru cele ce disese.

Ve amintescu acestu casu, pentru că se'lu aveti in vedere dvôstra cei care veti veni la putere, că se nu fiti nevoiti in urma a retracta ceea ce ati disu mai inainte, si astfelu se nu vi se pôta dice: „alla ta pragmata kai alla ta grimunatica“ (ilaritate aplause).

D. P. P. Carp. Dloru deputati, credu că interventiunea unui membru alu majoritatiei de pe vremea candu partidulu conservatoru era la putere, se justifica in destulu in acésta discussiune.

Critic'a ce onor. d. Cogalniceanu a indreptatu contra conventiunei incheiate cu Austro-Ungari'a, reclama unu respunsu si voiu cauta se'lu dau. Critic'a acésta facuta astadi, nu pôte se aiba de câtu doue tieluri: ea este sau o simpla vedere retrospectiva si platonica asupra unei conventiuni ce nu sta in discussiune, si atunci marturisescu că nu intielegu cum onor. d. Cogalniceanu a potutu dice că nu voiesce se destepte vechi si uitate lupte; sau d. Cogalniceanu a voitu se probeodie că reulu ce'lu semnalédia prin interpelarea de astadi isvo-rasce din conventiunea dela 1875, si atunci dsa comite o nedreptate, in contra careia me inscriu in falsu.

Ori cum aru fi inse, voiu discuta aceste doue ipoteze.

Onor. d. Cogalniceanu nu a vrutu se recunósca că conventiunea era unu pasu inainte in largulu drepturiloru politice ale acestei tieri, si a disu că intinderea drepturiloru tieiei este exclusivu faptulu bravurei curcaniloru pe campulu de resbelu.

O recunosc si eu acésta in limitele adeverului; dara curcanii pe campulu de resbelu au largitu drepturile tieiei, pentru acésta noi ii admiramu si copiii nostri ii voru bine-cuventa. Se nu uitamu inse, că viteji'a soldatiloru nostri nu se pôte desfasiura de câtu in midiolocu unora mari complicatiuni europene si că nu iniciativ'a nôstra ii pôte tramite pe campulu de onóre. Partidulu conservatoru in timpa de pace a cautatu pe calea diplomatica se redobandésca o parte din drepturile nôstre lasate in paraginire. Acésta a facut'o si este nedreptu a o contesta, pentru-că curcanii au obtinutu mai multu siése ani mai tardiu; si candu dlu ministru de externe de atunci a vorbitu in espunerea de motive despre timpurile trecute in cauza, si apoi candu dlu Cogalniceanu, cum ne aducemu aminte cu totii, discutandu conventiunea cu Russi'a, intrebuintia că principalulu argumentu pe Mihaiu Vitézulu si Stefanu celu Mare, de ce se nu fia permis si dlui Boierescu, cu ocasiunea acestei conventiuni, a spune ca amu redobanditu intru câtuva drepturile castigate de stramosii nostri, dara uitate in timpurile injosirei nationale. Conventiunea cu Austri'a are meritu acésta, ea este primul actiu internationalu, care a fostu incheiatu de statulu romanu inaintea ruperei legaturiloru ce ne unea cu Pôrta.

Voci. Ceru cuventulu.

Dlu P. Carp. Acesta e unu faptu ce credu că nu se pôte contesta. Candu dicu actiu internationalu nu vorbescu nici de conventiune postala, nici de conventiune telegrafica, cari n'au fostu niciodata classificate intre actele internationale politice. Acesta este unu rezultatu politicu folositoru si revendicu acestu meritu pentru partidulu conservatoru. Daca sciamu atunci că peste 6 ani complicatiuni europene au se supervie, cari se ne dea si neatârnairea si corón'a regala, este evidentu că nu ne-amu fi grabitu se facemu acestu pasu inainte, sciundu că cu rabdare l'amu face mai usioru. Dara acestu argumentu n'a fostu intrebuintiatu atunci de nimeni; nici dlu Cogalniceanu, nici dlu Brateanu nu ne-au povatiuitu se asteptamu siése ani, că-ci preste siése ani domnialoru ne voru da neatârnairea deplina.

Si daca nici conservatorii n'au avutu acésta prevedere, nici dv. n'ati avut'o, este o dovada că nimeni in acésta tiéra n'a potutu s'o aiba.

Dara se venimu la criticele de amenunte indreptate de dlu Cogalniceanu; si in acésta privintia, fara indemnulu dlui presiedinte alu consiliului, m'asi fi feritu de a me intinde prea multu.

Intiegeti bine, că discussiunea s'aru face cu arme neegale, că-ci usioru este de a ataca o putere straina, dara mai greu a ne face noi, fara mandatu si fara competintia, aparatorii ei. La ce dara ne-ar duce o asemenea lupta. La nimicu de câtu la discreditarea nôstra personala.

Candu dlu Cogalniceanu dice: Austri'a n'are dreptu de a face cutare sau cutare lucru, si vine unu deputatu care pôte nu gandesce asia si dice: Austri'a are dreptulu de a face cutare sau cutare lucru, este evidentu că atunci interesele Austriei nu se desbatu intre ministru de externe Statescu si intre ministru de externe contele Kálnoky, ci se desbatu intre deputatulu Cogalniceanu si deputatulu Carp. Se vorbim deci de lucruri care cadu in competenti'a nôstra, si in acésta privire me întrebu: aparat'amu interesele tieiei sau nu, candu amu pusu iscalitur'a nôstra pe acésta conventiune? Sustinu că da! Si daca s'au facutu neajunsuri, ele nu potu proveni de câtu dela o neesperientia pe care o impartasimu cu totii. Si credu că daca dlu Cogalniceanu aru fi fostu in loculu nostru, s'aru fi lovit si dsa de dificultatea enorma de a apara o industria ce nu esista inca. Nu poteamu noi se ne gândimu la tractatele de comerci cu cum se facu intre Franci'a si Engliter'a, unde industria ajunsa la deplina ei desvoltare, isi da ea singura terenulu pe care trebuie se se pue; nu poteamu de câtu se ne gândimu la nisce mici inceputuri si intru acésta amu facutu totu ce s'au potutu face incheindu acea conventiune. Industri'a fina nu potea fi in cestiune; ne-amu ganditu deci la sticlaria prôsta; la olarie, la chartie, la postavarie mai ordinara, la zacharu, la industri'a rachiului, si asupra tuturor acestoru obiecte amu obtinutu ôre-cari avantaje.

Pôte că folósele nu sunt de ajunsu, dara acésta numai esperienti'a pôte s'o dobandésca, de exemplu noi amu dobanditu pentru zacharu o protectiune de 20 la suta, dara numai esperienti'a pôte se probeodie, daca acésta tarifa este protegiatóre, pentru-că n'avemu nici o fabrica in tiéra care se ne aréta diferenti'a reala a costului de productiune intre zacharulu austriacu si zacharulu romanescu, si se pôte dara intempla, că cu tóta tarifa urcata, protectiunea se nu fia indestulitóre. Dara acésta este ôre vina conventiunei? Pe de alta parte daca noi amu obtinutu ôre-cari folóse, ôre a vedutu d. Cogalniceanu o conventiune care se asigure numai unei singure parti folóse, éra nu si celeilalte parti? Nu esista, in materie de comerci, fôrte bine a disu d. presiedinte alu consiliului, de câtu teoria: donnant, donnant. . .

Intru câtu privesce autonomi'a comunei, d. Cogalniceanu vine si dice, că noi prin acea conventiune amu ucisu autonomi'a comunei, fiindu-că o impedecamu de a pune vreo dare pe obiectele similare. Apoi dloru, candu o marfa straina intra in tiéra si la granitia platesce câtra Statu darile la cari este supusa, se intielege că acea marfa se nationalisésca si nu se mai pôte face nici o deosebire intre acea marfa indigena, si daca comun'a vine si face vreo deosebire, ôre autonomi'a comunei nu se lovesce aici de autonomi'a Statului, care

singuru are dreptulu de a impune dari vamale? Pentru comune nu exista marfa straina si de aceea nu p^ote face distinctiunea pe care s'au incercata unele comune se o face.

Ac^osta este f^orte elementaru si se afla in t^ote conventiunile; ei bine, d. Cogalniceanu dice, c^o printr' acestu articolu s'a ucisu autonomi'a comunei.

D. M. Cogalniceanu. N'amu disu ac^osta.

D. P. Carp. Mi se pare c^o ati disu cum c^o conventiunea lovesce in autonomi'a comunei.

D. M. Cogalniceanu. Dar nu in modulu cum diceti dv^ostra.

(Va urm^o.)

Correspondentie particulare ale „Observatoriului“.

— Pecica-romana, cottulu Aradului, 5 Januarius v. 1882.

(Fine.)

La 2 Nov. 1881 comun'a n^ostra a fostu fericita a primⁱ in sinulu seu pe dnii Vasiliu Paguba jude reg., N. Philimonu advocatu, L. Török si A. Suciu geometrii, din partea comitatului d. Lazaru Joanesco protofiscalu, d. G. Benedicu c^o geometru autenticatoriu s. a.; fiindu adunatu si com. urb. si unu mare numeru din poporu, in c^otu abia i incapa spatios^a sala a comunei, dn. jude reg. ocupandu'si locul saluta adunarea care l'a primitu in sinulu seu cu at^ota incredere, spune scopulu venirei dsale, apoi in faci'a publicului, in sensulu legei pe dn. geometru autenticatoriu Benedicu ilu jura. Face apoi provocare, daca cineva ar fi nedreptatitu prin mesurarea agriloru, se se insinue inaintea comisiunei revisuitorie. Se presenta T. B. Org'a, care avea se capete pe l^onga alte pamenturi si cinci competintie jeleresci si pred^o dnului jude reg. o rogare in scrisu, prin care arata c^o i s'au mesuratu acele competintie in unu locu nefolosibilu, fiindu espusu esundarei din Murasiu de mai multe-ori in anu, pretinde se i se ingrad^oasca si acelu locu cu dolma, sau dupa inpregiurari, se i se designeie altu locu folosibile. Unu altu J. Rastas, care si-a capetatu competintiele jeleresci l^onga celu de mai susu, face totu asemenea rogare.

T. D. nu si-a capetatu pamentulu cu fiulu seu Nicolae si cu frate-seu de acelasiu nume la unu locu; era M. J. inca nu e in brasda cu frate-seu Petru. Ambii r^oga a li se regul^o posesiunea conformu protocolului de inapacatiune. E de observatu, c^o in liniile V si VI se afla o balta mare, c^o daca nu s'ar int^orce respectivele linii, pamentulu aloru trei individi er^o totu sub apa; deci, c^o ap'a se se impartia mai la multi, dnii geometrii afara de necesariu a int^orce amintitele linii, la ce cei din lini'a VI si-au datu consimtiementulu; inse cei din lini'a V nu se invoira la bunavointi'a dloru geometrii, ci pretindu c^o de-^ore ce pamentulu e clasificatu bunu cu cum e, se se indrepte lini'a cum a caditu dupa s^orte. C^o on. comisiune se se convinga, daca rogarile de mai susu sunt basate pe adeveru, afl^o cu cale a esⁱ in faci'a locului, cu care ocaziune dnulu geometru autenticatoriu mesur^o mai multe linii si chiaru agrii. La 5 Nov. 1881 luandu-se la desbatere intregulu operatu, si aflandu-se in consonantia cu dispositiunile ce dnii geometrii le-au primitu dela on. comisiune si com. urb. se autentic^o pe l^onga observarea, c^o 1. de-^ore ce competintiele jeleresci ale lui T. B. O. si J. R. in adeveru sunt espuse esundarei, precum se afla si de presente, li se designeie remanentia dupa mesurarea og^oraloru; 2. se se rectifice er^orea ce se afla la pamentulu lui T. D. si M. J.; 3. lini'a V se se indrepte cum a caditu dupa s^orte, era lini'a VI se remana cum e, dupa bun'a chibzuire a dloru geometrii, fiindu c^o cei interesati n'au nimicu in contra. Domnii geometrii se apromitu, c^o sunt gat'a se rectifice cele trei erori (nici cum din vin'a dloru. Raportorulu).

In fine dnulu jude reg. declara, c^o operatulu se autentic^o, totuodata, in numele legei se introduce fiacare individuu in nou'a sa posesiune.

Dupa-ce domnii geometrii au mesuratu si ritulu Babosiulu, totu acei respectabili dni venindu in comuna, si dupa-ce si de asta-data se complanara p^ugine si ne-inseminate divergentie, se autentic^o definitivu intregulu operatu. Dupa cele formali dlu jude multiamesc^o poporului pentru inteligenti'a exemplara dovedita in decursulu unui actu at^otu de delicatu; faci'a de acestu poporu — dice mai departe dlu jude reg. — n'a fostu trebuintia macaru de unu singuru omu inarmatu, pe candu in alte locuri la asemeni casuri nu er^o de ajunsu presecutorii, ci chiaru armata de linia, spre a impl^o temnitiele cu ^omeni necajiti, s. a.

Asia se resolvⁱ si desleg^o o cestiune de mare insemnatate pentru comun'a Pecic'a; poporulu scap^o nevatematu de o frica ce o nutri^o de multi ani, era unii cari p^ote sperau c^o cu ocaziunea comassarei ori a segregarei ce neaperatu trebue se se intemple, voru alege pamentulu celu mai bunu, acum isi potu pune dorint^o in cuiu, c^o ci asia ceva nu se intempla unde sunt in fruntea trebii barbatⁱ si inca romani c^o domnii N. Philimonu si Vas. Paguba, carora pentru dreptatea si impartialitatea dovedita, n'am cuvinte de ajunsu cu care suntemu datori a le multiamⁱ acⁱ publice, c^o lumea se vedⁱa, c^o natiunea romana are fii, cari se ingrijesc de binele natiunei, din care facu parte, totuodata aflandu-se la inaltimea culturei si civilisatiei, sci^u a respect^o drepturile particulariloru, fia de ori-ce nationalitate. Prim^oesca deci, numitii domni, recunoscint^o n^ostra cordiala.

Dnii geometrii Ludovicu Török si Aureliu Suciu isi implinira misiunea luata asupra'si conformu dispositiuniloru primite dela comisiunea urbariala cu acuratieta si santienia, despretiundu aurulu si argintulu, si c^o ^omeni culti au sustinutu dreptatea si ^omeni'a pana in fine; ba ce e si mai multu, marinimⁱa inca n'a lipsitu, luminandu si aratandu celoru ce le deschidea usi'a mai multu dec^otu erau datori. Dloru n'au facutu

deosebire intre bogitu sau saracu, romanu sau ne-romanu, in c^otu isi diceau ^omenii nostrii: „Se ne fia totu spusu cineva despre dreptatea si bunatatea dloru geometrii, noi n'amu fi creditu; acuma inse suntemu convinsi. On^ore lor!“

P^ote unii dni lectori, cari sci^u ce insemna comassarea, sau mⁱ bine disu economi'a rationala, dupa-ce voru fi stadiatu si examinat^o segregarea susu descrisa, voru fi curiosi a sci^u dac^o suntemu indestulati cu o astfelu de regulare? In adeveru pecicanii sunt multiamiti, ba chiaru incantati, candu isi revoca in memoria, cu c^ota dreptat^o si impartialitate s'a condusu respective executatu actualu segregare. Intemplatu s'a inse ac^osta in spiritulu economiei rationali, ce negresitu trebue se se introduca si la poporulu nostru, dac^o voiesce se existe in concertu cu pop^orale cari ilu incungiara, ori c^o se va intempl^o din contra? Acⁱ omulu desf^oandu-se de ori-ce preocupatiuni, judecandu in ce stadiu se afla agricultur'a la pop^orale cari o considera c^o obiectu de sciintia, era nu c^o unu lueru secundariu, trebue se recun^osca toti, c^o pe l^onga considerabil'a suma de bani spesati cu segregarea, alta inbunatatire nu s'a facutu, dec^otu, omulu in locul agriloru ce i-a avutu, a capetatu altii, totu inprasciati, cu acea exceptiune, c^o unii posessori si-au trasu pasiunea la ogoru; era altii au lasat^o cum a fostu, adeca in compania cu altii.

Toti economistii recomanda comassarea posesiuniloru c^o avantaju pentru economi'a, din ori-ce punctu-de vedere. Si cu totu dreptulu; numai cei cu orbulu gainei sustinu contrariulu.

Pamentulu dupa-ce s'a esplotatu preste 50 ani, fara a'lu gunoi, perde din puterea productiva, si nu o poti reabilit^o fara a'lu las^o ogoru. A'si gunoi cineva totu pamentulu c^otu possede, e preste potintia. Fara vite economi'a nu prea are intielesu. Aceste sunt nisce adeveruri, pe care nime nu le p^ote neg^o. Cum se voru potea realis^o aceste in o posesiune inprasciata cum e la noi?

E dreptu, c^o unii posessori dela noi si-au lasatu pasiune vitelor^u; dara dac^o s'ar intempl^o c^o pasiunea se se sparga, dupa cum prevestescu t^ote simptomele, apoi se vedi economi'a!

Teritoriulu nostru c^otu e de aratura, se potea comass^o, cu exceptiune de livad'a Babosiu fiindu apat^osa, din care s'ar fi impartitu competentia de fenatie la posessorii indreptatiti. (Dupa cum sum eu informatu, dlu advocatu si-a implinitu datori'a, si in asta privintia, inse vocea dsale, acⁱ a resunatu in pusti^u).

Este evidentu, c^o o posesiune comassata o vei lucr^o cu jumetate vitele din c^otu se receru la alta, totu at^otu de mare, inse inprasciata. La o posesiune comunala bra^oie lucr^oto^{re} inca nu se receru mai multe. Economulu o p^ote divide in table corespundiet^ore, lasandu in fiacare anu una ogoru, care i-ar servⁱ totuodata de pasiune vitelor^u, era t^omn'a ar avea pamentu grasu, unde se'si semene grau. O economi'a ac^osta recomanda de betrani si provocata de giurstarile in care traimu.

Multe si varii sunt respunsurile ce se dau intrebarei: in locu de a se segreg^o, pentru-ce nu s'a comassatu teritoriulu nostru? T^ote inse se reducu la ne-insemnat^o val^ore comparandu-le cu o comassare in sensu practic.

Astadi este la ordinea dilei, fiindu-c^o o vedemu colportata si ventilata pe fiacare di in diuaristic'a n^ostra nationala cestiunea: ce e caus'a de poporulu nostru seracesce pe di ce merge? Caus'a nu p^ote fi alt'a, dec^otu: modulu de vietuire si unele invetiuri, datine, apucaturi, obiceiuri in legatura cu regularea fortietorulu lui, nu corespundu la cerintiele de astadi. Despre ce, cu permissiunea onoratei Redactiuni de alta-data mai pe largu.

Todoru Bodrogeanu — Org'a. plugariu.

Sielcau 29 Jan. 1882.

Prea iubite dle Red.!

Despre casulu din comun'a Zlagn'a, sci^u c^o ati cetitu prin diariile magiare si germane, care au si luat^o pana acuma notitia despre acea tirania; — dara fiindu tiranii de alte soiuri, si tiranii romani, cred^u c^o si acuma c^o alta-data, t^ota culp'a se arunca asupra nevinovatulu poporu romanu de acolo, c^o dela acesti ^omeni d^ora mai bucurosu te-ar^u las^o se le scoti limb'a din gura, dec^otu se vorbesca ceva bine despre noi, de ar fi adeverulu asia de curatu c^o lumin'a s^orelui. Vendiendu eu c^o lumea vorbesce multe si adeverulu curatu nu'lu p^ote afl^o, m'am dusu in faci'a locului la Zlagn'a, unde me informaⁱu dela pers^one competente pe deplinu despre casulu de acolo. Ve rogu dara prea iubite dle Red. a d^o locu in pretiuitulu dv^ostre diariu acestei descrieri, c^o ci cred^u c^o prin ac^osta se va potea rectific^o deplinu opiniunea publicului cetitoriu.

In 16 Januarius au sositu in comun'a Zlagn'a executorulu Anton Jahl la 7 ^ore s^or'a. Judele (primariulu) comunei anume Teod. Borza, l'a incuarteratu la Binder Johann. In 17 Jan. au inceputu a esecua pe ^omenii cu contributiunea restanta. Judele Borza i'au disu, c^o dac^o aduna zal^ogele, in 17 se inc^opa cu adunatul^u de pe la romani; c^o ci in 18 nu p^ote, fiindu dio'a botezului, si nu'i consultu a turbur^o pe poporu in acelea dile sante; dara desiuchiatalu Jahl n'a voit^u se audia si a inceputu din contra, a zal^ogi mai antaiu la sasi, anume la unu Schuler Andreas. Acesta inse s'a op^osu, injurandu'lu in modulu celu mai grobianu. Jahl turbatu de mania a cerutu dela oficiulu pretorialu din Agnit'a gendarmi, cari in dem^oneti'a de 18 Jan. au si sositu, — anume unulu Horvat si altulu Reiner, cestu din urma sasu dupa tata, din mama magiaru. Aflandu ei pe Jahl, cu ac^osta apoi si cu doi jurati Schrom Andreas si Kraus Petrus si-au petrecutu in beuturi pana la 1 ^ora dupa am^odi. De acolo au plecatu in dio'a botezului, nu pe la sasi, cum dedese ordinu

judele Borza, ci la romani. Romanii nefiindu pe acasa, de-^ore ce acolo au o datina, de in dio'a botezului dupa seversirea celoru sante se aduna dupa vecinatati si'si petrecu; Jahl cu t^ota asistenti'a lui n'au cautatu pe ^omeni pe acasa, ci acolo unde isi petreceau, chiamandu afara pe ficare din cei datori si amerintiandu, c^o de nu voru platⁱ, ii va escort^o cu gendarmi la Agnit'a. Intre acestia a fostu si unulu Malau Moise, pe care ilu silea se m^orga cu ei se le dea zalogu, penru darea restanta de 8 fl. 13 1/2 cri, dupa cum arata tabel'a B pentru dare pagin'a 177 pe anulu 1881 — omulu s'a scusat^u cu t^ota blandeti'a, c^o elu nu cun^osce se fia datori^u nici-unu cruceru, si'i r^oga se'i dea adⁱ pace, si dac^o nu voru crede c^o elu nu e datori^u, se faca bine se intrebe pe parintele Nicolau Gavrea parochulu de acolo despre starea lucrului. Jahl cu gendarmii si cu juratii plini bine de vinu, n'au voit^u se audia, ci au inceputu a inboldⁱ pe bietulu nevinovatu romanu cu patulu puscei. Vendiendu ac^osta ginerele lui, unu Hocea Joanu soldatu rezervistu, au alergatu spre a se inform^o despre acestu scandalu. Elu intreb^o, pentru-ce maltracte^odia pe socrulu seu? si le dise: fiti buni si ilu cautati acasa, nu acⁱ la petrecere, nici chiaru adⁱ, in o serbat^ore mare. Unulu dintre gendarmi ii dise: Iti aretu eu serbat^ore si bobote^odia, si tragendu'i o palma respectivului, carele si soldatu fiindu, si voindu a se apar^o, a pusu man'a pe pusca si l'a rogatu se aiba patientia. Atunci alu doilea gendarmu l'a puscatu prin man'a dr^opta, si prin stang'a l'a strapunsu cu sabi'a. Pana s'au petrecutu acestea, dintre romani n'au alergatu nime, afara de tatalu seu Hocea Stefanu, femeia Parasciv'a si unu veru alu seu, Hocea Nicolau. Parasciv'a mam'a lui Hocea Joanu vendiendu c^o din foculu puscei la man'a puscata'i arde camasi'a, si sarindu se o stinga, unu gendarmu a lovit^o greu in capu; era lui Stefanu, tatalu lui, carele a disu at^ota numai: „mi-ati mancatu feciorulu“, i'au retediatu unu degetu de totu. Pe Malau Moise l'au taiatu cu sabi'a de asupra templeloru; pe unu unchiu alu lui Hocea Joanu, Hocea Nicolau, pentru-c^o a disu numai at^ota: Ce ati facutu domniloru? l'au strapunsu cu baionet'a in peptu, ranindu'lu de m^orte. Acestea s'au intemplatu in tempu de 5 minute. Martori la acestea au fostu tinerimea adulta a comunei, de ambele sexe.

Dupa intemplant^o ac^osta at^otu Jahl c^otu si gendarmii au fugitu. Celu de antaiu pana astadi n'a mai venit^u in comuna. Gendarmii in dio'a urmat^oria s'au intorsu era, luandu cu sine alti doi, intre cari si comandantele postului (statiunei) anume Mras si Demeter. Venindu acestia in comuna, au inceputu a pune in fere pe unii si altii romani nevinovati, sub pretextu c^o aru fi agitati ^omenii asupra lor^u. Pe candu au prinsu ^omenii de veste despre fapt'a lor^u, au fostu si fugitu din comuna, ne urmarindu'i nimeni. Au arestatu pe 8 insi, escortandu'i la Mediasiu in arestu, toti nevinovati, intre care e si Hocea Nicolau cu fiulu Solomonu, ne avendu acasa chiaru pe nime, vitele le ambla pe utilia pustii si flamende. Ac^osta e dara pe scurtu fapt'a dela Zlagn'a, si c^o se vedⁱa lumea ce dare a fostu atunci de scosu din Zlagn'a, lasu se urmedie aici o specificare, estrasa din libelele de dare: T^ota darea restanta se urca la sum'a de 312 fl. 61 1/2 cr. afara de straini. Din ac^osta e intabulata in suma de 131 fl. 45 1/2 cri, remane dara unu restu de 181 fl. 16 cri, din ac^osta se vine pe sasi 95 fl. 99 cri, pe romani si neorustici 86 fl. 17 cri. Afara de restantiele acestea mai rest^odia unii tax'a militara in suma de 44 fl. 84 cri parte sasi parte romani, mai multi neorustici (tigani), cari ne avendu nemica, nu o voru platⁱ in veci. Dupa cum se vede dara de acⁱ, n'au fostu sume desperate care se nu se p^ota sc^ote, fara omoruri, precum am cetitu c^o sunt pe la magnati, grafi si baroni cu diecile de mii, si nu'i mai pusca nime. Acⁱ Malau Moise n'a fostu datori^u nici-o contributiune, dupa cum si afirmase, c^o ci restant^oia ce vine la pagin'a 157 a tabeli de dare, o a fostu platitu la fostulu colectore Simionu Poda, si se p^ote dovedⁱ prin Nicolau Malau, Saveta Gligoru, Joanu Poda, Hila Ragozanu si Achimu Popa, carii c^o credⁱ ai Mariei Malau au solvit^u ac^osta datoria ad 8 fl. 13 1/2 cri, ceea ce ei potu dovedⁱ cu juramentu. Apoi dac^o nu s'ar administratu la locul competente, nu e vin'a bietiloru nevinovati ^omeni. C^o se nu fiu pe lungu in descriere, inchiau; dara nu potiu se nu descriu cu alta ocaziune si alte amenunte din acea comuna.

Primiti iubite dle Red. si din parte'mi respectulu si stim'a ce ve pastrediu.

A. B.

In caus'a Asociatiunei transilvane

pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu ne veni dela Desiu urmatoriu apelu caldurosu, carui nu lipsimu a'i face locu in acestea colone:

Stimate Domnule! Recunoscutu fiindu acelu adeveru, cumc^o fiacare natiune, ori-care poporu numai prin promovarea literatur^o sale nationale, prin inaintarea in sciintia, in arte si in industria p^ote ajunge la dorit'a bunastare culturale si materiale, la infflorire si la culme; pe bas'a acestui adeveru nisuesce si „Asociatiunea transilvana pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu“ a'si resolv^o problem'a ce si-a impusu, care numai prin intrunirea si asociarea poteriloru spirituali si materiali a totoruru adeptiloru sei, — cari trebue se fia toti fiii natiunei romane — se p^ote efeptu!

Spre ajungerea acestoru maretie scopuri a emis subscrisulu subcomitetu apelu^u seu de sub Nr. 8 din anulu trecut^u c^otra intr^oga inteligenti'a din acestu despartimentu, pentru imbraiosierea

mai cu caldura in numeru mai insemnatu a scopurilor Asociatiunei facându-se membrii ordinari eventualu ajutatori, care trebue cu dorere se anunțiamu — n'au produsu până acuma rezultatulu doritu pentru Asociatiune, de-ôre ce numai pușini membrii s'au inscris!

Reinoidu apelulu nostru supra-amentitu; pe bas'a recercarei onorabilei comitetu centrale din Sibiu de sub Nrulu 361—1881, ne implinim o placuta datorintia, invitandu-ve de nou cu insistenta si stima fratiésca, se binevoiti a conlucrá din res-poteri si nesmintitu in cerculu activitatiei dvóstre spre inmultirea membrilor Asociatiunei: ordinari, carii au a solvi câte 5 fl. si ajutatori, carii au a solvi câte 1 fl. v. a. premergiundu dvóstra in frunte cu exemplulu, tinendu-ve de datorintia si onóre nationala, câtu mai curendu a trimite taxele anuali incassate si dela alti membrii noi, la acestu sub comitetu, cu atât mai virtosu, cà-ci membrii ordinari se compensédia cu fói'a Asociatiunei „transilvani'a“, si fiindu-cà suntemu in positiune placuta a ve avisá, cà dorintia nóstra cea mai ferbinte se va realisá: „Adunarea generala a Asociatiunei transilvane din anulu acesta se va tiné in lun'a lui Augustu aici in Desiu.“

Acum, ori nici-odata! se ne facemu cu totii datorintia nationala pe deplinu.

Primire mai démna nu potemu pregati areo-pagului culturai nóstre nationale, decâtu „facundu-ne cu totii membrii.“

Din siedinti'a subcomitetului despartimentului XII alu Asociatiunei.

Desiu, 25 Ianuaru 1882.

Gabrielu Manu, Petru Muresianu,
directoru. secretariu.

Sciri diverse.

— (Invitare) la Balulu costumatu (Calicot), ce se va arangia din partea Reuniunei femeiloru romane din Sibiu la 15 Februaru st. nou 1882 in sal'a otelului „Imperatulu Romanilor“ in favórea infintiandei scóle romane de fete. Comitetulu arangiatoriu. — Preparativele ce se facu pentru acestu balu promitu, cà elu va reusi totu asia de bine cá si celu din anulu trecut, atât cu privire la eleganti'a lui, câtu si la venitul materialu.

Pretulu unui biletu de intrare: 1 fl. 50 cri (pentru membrii de familia: până la 3 persóne 3 fl., de acoale in susu câte 50 cri de persóna). Contribuiri preste pretulu de intrare se primescu cu multiamita, si se voru cuitá prin diarie. Bilete de intrare se potu capetá numai pe langa aretarea acestei invitari, Marti la 14 Febr. dela 10—12 óre a. m. si dela 3—5 óre d. m. la „Imperatulu Romanu“ odai'a Nr. 1 si in sér'a balului la cassa.

N.B. Damele aparu dupa placu, mascate sau nemascate, in costumulu arangiatu dupa diurnalulu „Illustrierte Frauen-Zeitung“, dela 14 Nov. 1881. Nr. 22. Fig. 48. (Satin vénétu cu flori de atlas crême). Modelulu va fi espusu la dlu comerciantu J. Tr. Hamrodi (piati'a mare), singurulu locu de unde se póte procurá toalet'a intréga, care consta: din costumu gata, flori, eventailu si pelerina, cu pretulu fixatu de 12 fl. 20 cri, éra fara pelerina 11 fl. Neconfectionatu: cu pelerina 8 fl. 70 cri, fara pelerina 8 fl. Garde-de damele potu aparé in toaleta de salonu dupa placu.

Abonamentu nou

la

„Observatoriulu“

pe semestrulu 1-lea din anulu alu V-lea, carele se incepe din 1/13 Ianuaru 1882 si ese regulatu de doue-ori pe septemana, in unele casuri si cu supleme.

Pretulu este insemnatu de asupra si alaturea cu titlulu, adeca inlainturulu monarchiei pe 6 luni 4 fl. v. a., pe 12 luni 8 fl. v. a. In afara de monarchia 11 franci pe 6 luni, 22 franci pe 12 luni.

Espeditiunea prin posta e cu atât mai regulata, cu câtu liniile posteloru se inmultiescu pe fiacare anu in tóte regiunile si directiunile, spre mare comoditate a publiculu.

Ori-ce reclamatiune se se faca celu multu in optu dile, spre a se implini in regula.

Fiindu-cà nu ne convine a tipari prea multe exemplarie de prisosu, amu regulatu totusi editiunea asia, cà până la 3/15 Februaru se potemu sierbi cu toti Nrii incependu dela 1 cu atât

mai virtosu acum, in acésta epoca agitata fórte, atât in tiéra la noi, câtu si in afara.

Celu mai usioru modu a prenumera este prin mandate (asemnatiuni, blanquette) postali. Dara adresele se fia scrise exactu pe cuponulu blanquettei in dosu. A se adresa de a dreptulu càtra redactiune: Sibiu, Piatia mica 27.

Ad Nr. 434/1881.

(67) 1—2

Concursu.

De órece la terminulu primu din 31 Octobru nu s'a prezentatu nici o cerere pentru stipendiile amintite sub p. III in concursulu publicatu sub Nr. 291/1881:

Se escrie din nou concursu pentru 2 stipendie de câte 100 fl. v. a. destinate a se da la 2 elevi alesi cu preferire din muntii apuseni ai Transilvaniei si anume din teritoriulu, in care o parte a poporatiunei se ocupa cu confectionarea vaseloru de lemn, spre a se perfectiona in acea professiune la vreunu institutu sau corporatiune, sau in ramurile speciale de aceeași natura, precum e: facerea de buti mari, confectionarea de cruci, colonade, invelisie de case dupa sisteme moderne, ori si strugaria.

Aspirantii la aceste stipendii au se-si trimita suplicelu lor la subsemnatulu comitetu până in 25 Februaru c. n. 1882, insocite de urmatóriele documente:

1. Carte de botezu in originalu sau in copia legalisata.
2. Atestatu scolasticu celu pușinu din a IV classa normala, dovedindu totuodata si cunoscerea elementeloru de desemnu.
3. Atestatu de saracia sau de orfanu.
4. Atestatu dela mediculu cercualu despre starea fisica — puternica si deplinu sanatósá.
5. Adeverintia, cà se afla de presentu invetiandu vreuna din meseriile, ce lucra in lemn si declaratiunea, cà s'a hotaritu a se perfectiona intr'ensa, legandu-se totuodata a presenta totu la 6 luni atestatu dela institutu, sau dela corpora-

tiunea respectiva, despre activitatea si p rtarea morala.

Din siedinti'a comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu tinuta in 15 Novembre 1881.

Jacobu Bologna, Dr. D. P. Barcianu,
v.-presedinte. secretariu alu II-lea.

Carti pentru scólele poporale.

Andrescu E., Fisica experimentală ilustrată	bros. —15
Boiu Z., Elemente de geografie	—30
— „ „ istoria naturii si fizica	—30
— „ „ patriotica si universala	—30
Catechismu pentru scólele popor. gr. cat.	leg. —40
— „ „ gr. or. de M. Toma	—30
Chirila E., Fisica pentru scólele popor.	—30
Dogariu-Dariu, Aritmetica. Partea I si 2 câte	bros. —25
— „ 3	—35
— „ 4	—45
Geografia pentru scólele poporale. Cursu I	leg. —20
Istoria Ungariei pentru scólele poporale	—20
Messiot I. G. Dr., Geogr. si Ist. dupa Putz. Vol. I. ev. vech.	bros. 2.25
— „ II. „ mediu „	1.50
— „ III. „ modern „	1.75
Munteanu-Solomonu, Elementariu	leg. —20
Munteanu G. J., Carte de lectura româna. Partea I si II	bros. —50
— „ III „ IV „	—50
— Gramatica romana pentru clasele gimn. part. form.	—30
— „ „ sintact. „	1.10
Nanianu B., Cosmographia	—55
— Elemente de istoria naturala. Partea I. Zoologia	1.—
— „ II. Botanica „	—75
— „ III. Mineralogia „	—75
— Elemente de fizica experimentală	1.75
Petri B., Sistemulu metricu. Manualu pentru invetiatiu	—30
— „ invetiacei „ leg.	—20
Popescu J., Antia carte de lectura	—25
— A doua carte de lectura	—70
— Computulu in scóla popor., manualu pentru invetiati.	bros. 1.10
Popu G., Istoria biblica pentru scólele poporale	—25
Popu Dr. N., Geografia Ungariei	—30
— Istoria Ungariei	—25
Popu Stefanu, Legendaru pentru scol. pop., cu 15 ilustr.	leg. —45
Putnoki N., Abecedaru magiaru-romanu pentru scol. pop.	—20
— Legendaru „ „ „ „	—30
Rusu Joane, V., Carte de lectura pentru clasele gimn. inf.	—60
Tempea J., Stilistica limbei rom. pentru scólele gimn.	bros. —30
Vlassa Georgiu, Geometria. Partea I.	—30
— „ II.	—70

Calindare pe anulu 1882.

Amiculu Poporului, cu tramitarea francata	—50
Calindariu tipariulu cu cirile, cu tramitarea francata	—24
Calindariu iulianu, gregorianu si alu poporului romanu de Sim. Manguca, cu tramitarea francata	1.05
Calindariulu bunului economu, cu tramitarea francata	—50

Se afla de vendiare la libraria romana

W. KRAFFT in Sibiu

Vien'a.

Vien'a.

Auditi, vedeti si ve mirati!

Curatel'a masei de concursu a fabricei anglo-britanice de argintu bancrotate, vinde tóte marfile in pretiuri multu mai scadiute de câtu au fostu pretiuite, pe langa trimiterea sau receperea prin posta a valorii de 7 fl. 50 cr. pentru care se dà câte unu servitiu de mesa fórte solidu din argintu anglo-britanicu prea finu, care inainte costase 35 fl., si fiacare cumparatoriu primesce garantia in scrisu, cà obiectele au se remana albe 10 ani.

- 6 cutite de masa cu lamina de otel.
- 6 furculitie de argintu anglo-britanicu curatu dintru o bucata.
- 6 linguri massive de mancatu din argintu anglo-britanicu.
- 6 linguri fine de cafea totu de argintu anglo-britanicu.
- 1 lingura massiva de argintu anglo-britanicu de scosu supa (gavanu de supa).
- 1 lingura massiva de argintu anglo-britanicu pentru lapte.
- 6 pitioare frumóse de argintu anglo-britanicu pentru cutite.
- 6 tave angl. pentru dessertu.
- 1 cuteia frumosa de piperiu sau de zacharu.
- 1 tassa fina de prezentatu.
- 6 pacharu pentru oua.
- 6 linguri fine de argintu anglo-britanicu pentru oua.
- 4 tave prea frumóse de zacharu.
- 1 sita prea fina pentru céiu (thee).
- 2 candelabre de mesa in salonu.

64 piese.

Spre a documenta cà anuntulu meu

Nu este vreo charlatania

me obligu prin acésta in publicu, cà daca marfa nu convine, am se o iau inapoi fara nici-o dificultate. Deci ori-care vrea se aiba pe banii sei marfa buna, éra nu lapedatura, se se adressedie pre câtu timpu mai este din acea marfa, la

J. H. Rabinovicz in Vien'a,

Depositoriu generale alu fabricei anglo-britanice de argintu II Schiffamtsgasse 20 a.

Pentru imflaturi, acréla de stomacu,
hoemorhoide, incuietura,
patima de ficatu si de fiere,
sange necuratu,
congestiune de sange la capu si la peptu.

Preparatu dupa
ordinatiune speciale medicala.

Parti principali:
Estrase din erburu medicinale elvetiane.

in farmaciele urmatoare. Se se céra respicatu: piluri elvetiane dela farmacistulu R. Brandt. Se vendu pachetate numai in dose de tinichea, continendu 50 piluri cu 70 cr. si in dose mai mici de proba 15 piluri cu 25 cr. Fiacare cutiúra cu pilule genuine elvetiane trebue se aiba vigneta de susu, crucea alba elvetiana pe fundu rosu, cà si cifreulu numelui fabricatorului. Reprezentatul seu pentru Sibiu este dlu farmacistu Augustu Teutsch, éra pentru M. Osiorheiu dlu Danielu Bernardy. Acestu medicamentu veritabilu se póte aflá si in fiacare farmacia buna din Austria.

Mai folositoriu si mai eftinu
cà tóte
apele amare.

Incetú desfacendu.
Aplicabilu la patienti de ori-care etate.

Absolutu nestricatoriu.

Prospecte care cuprindu intre altele, numeroase pareri de ale ómeniloru de specialitate despre folosu si nestricatiune, se dau gratis